

Izhaja vsak
mesec na
2 polah in
velja za celo
leto 4 gl.

SLOVENSKI PRAVNIK.

Uredništvo
in opravištvo
nahajata se v
frančiskan-
skih ulicah,
št. 16.

Potrtega srca javljamo podpisani tužno vest, da je naš pre-
ljubljeni soprog, oziroma oče, tast in ded, preblagorodni gospod

dr. Janez vitez Bleiweis-Trsteniški,

vitez avstrijskih redov železne krone III. vrste in Fran-Josipovega reda, Vladimi-
rovega reda; c. kr. profesor; deželni poslanec; tajnik c. kr. kmetijske družbe;
vodja živinozdravniške učilnice; predsednik Slovenske Matice in čitalnice ljub-
ljanske; pravi član jugoslavenske akademije znanostij in umetnostij v Zagrebu;
častni član mnogih učenih društev; častni meščan ljubljanski in mnogih drugih
kranjskih mest; častni občan skoro vseh slovenskih srenj itd. itd.

porojen v Kranji 19. novembra 1808. l. po kratkej, mučnej bolezni,
prejemši sv. zakramente za umirajoče, 29. novembra ob polu 1. ure
po noči mirno v Gospodu zaspal.

Telo predragega pokojnega bode v četrtek 1. decembra
ob 4. uri popoldne v lastnej hiši pred Škofijo blagoslovljeno
in potem k sv. Krištofu prevedeno.

Svete zadušne maše služile se bodo v stolnej cerkvi v Ljub-
ljani, v Kranji in v Trsteniku.

Priporočamo ranjcega v blag spomin in molitev.

V Ljubljani, 29. novembra 1881.

Karolina pl. Bleiweis-Trsteniška,
soproga.

Dr. Karol vitez Bleiweis-Trsteniški,
sin.

Marija pl. Bleiweis-Trsteniška,
sinaha.

Janko, Demeter, Milan,
vnuki.

Minka, Vida,
vnukinji.

Obsodba zaradi nepoštenih ravnanj pri kreditnih opravilih (postava za Galicijo od 19. julija 1877, št. 66, drž. zak.) ni dopuščena, ako se je obtožba povzdignila zavoljo ponezvestenja po protipravnej prilastitvi zarubljenih rečij. K §. 267 kaz. pravde.

(Odločba kasac. dvora od 21. marca 1881, št. 12656. *)

C. kr. državno pravdništvo v Krakovu povzdignilo je zoper Jakoba S. obtožbo zavoljo hudodelstva ponezvestenja po §. 183 kaz. zak. izvršenega s tem, da je jeden del tistih stvari, katere mu je meseca januarja 1878 njegov dolžnik Boleslav S. v zastavo dal, katere so mu bile torej zaupane, vreden nad 50 gld. a. v. pridržal in sebi prilastil.

Z razsodbo c. kr. deželnega sodišča v Krakovu od 1. oktobra leta 1880, št. 17117, je bil Jakob S. zatožbe zavoljo hudodelstva ponezvestenja po §. 259 št. 3 kaz. pr. oprosteno, — ali bil je krivim spoznan pregreška nepoštenega ravnanja pri kreditnih opravilih po §. 1 postave za Galicijo od 19. julija 1877, št. 66, drž. zak., izvršenega s tem, da je takrat, ko je meseca januarja leta 1878 Boleslavu S. dal v zajem 1000 gld. in 50 gld. pogodil z dolžnikom take uvete, o katerih je vedel, da morajo po brezmernosti sebi pripadajočega dobička in dogovorjenih obrestij dolžnika gospodarstveno uničiti in da tega dolžnik zavoljo razburjenosti duha in neskušnosti spoznati ni mogel.

Zoper to razsodbo se je obtoženec poprijel ničnostne pritožbe in se je v njej mej drugim skliceval na ničnosti uzrok §. 281

*) Ta odločba kasacijskega dvora se naslanja na ista načela, katera je razvil članek v prvi številki tega lista na 6. strani: „Pridržanje itd.“ Na mestu postave za Galicijo od 19. julija 1877, št. 66, drž. zak. stopila je postava zoper oderuštvo od 28. maja 1881, št. 47, drž. zak. veljavna za vso državo. Postavi sta sicer v nekaterih določilih različni, v obče pa si podobni. Odločba ima vzlic novej postavi zoper oderuštvo svojo procesualno važnost, tem bolj, ker se iz nje jako jasno vidi, kedaj pride v rabo §. 262 kazenske pravde, kedaj pa §. 263 k. pr.

št. 8 k. pr. zato, ker dejanje, ki je bilo obsodbi podlaga, ni samo pravoslovno ime predrugačujoča modifikacija v dejanskem obsegu tistega delikta, kateri je bil obtožbi podlaga, ampak je drugo kaznjivo dejanje, ki se mora samostojno preganjati in ker je torej končna razsodba proti predpisom §§. 262, 263 in 267 kaz. pr. obtožbo prekoračila, kajti na tisto dejanje, ki se je obsodilo, obtožba ni bila niti s prva namenjena, niti mej glavno obravnavo raztegnena.

Pri javnem obravnavanjl dne 21. marca 1881 pod predsedstvom samega prezidenta barona Wittmana je c. kr. najvišji sodni kot kasacijski dvor soglasno z izjavami generaladvokata viteza Simonoviča za pravo spoznal: Ničnostna pritožba se usliši, razsodba c. kr. deželnega sodišča v Krakovu se v odstavku, zoper kateri meri pritožba, uniči in Jakob S. se oprosti očitane mu pregreška zoper §. 1 postave od 19. julija 1877, št. 66, državnega zakona.

Dejanje, ki se je pod obtožbo delo, to je dogodek, zaradi katerega se je kazenski sodnik na pomoč poklical, je samo to, da je Jakob S. protipostavno zastavljene reči Boleslava S. prodal in skupilo sebi prilastil. Dejanska stvar pa, katero je prvi sodnik svoje razsodbi podložil, je to, da je obtoženec tisti zajem, za katerega varnost je reči, katere je baje ponezvestil, v zastavo dobil, Boleslavu S. dal s takimi uveti, da so morali zaradi brezmernosti upniku pripadajočega dobička dolžnika gospodarstveno uničiti. Obe ti dejanji sta bistveno različni, in sicer različni z ozirom na čas, kedaj sta se dogodili in različni z ozirom na predmet razžaljenega prava. Prevara dolžnika, ki se je razsodbi podložila, in posebej brezmernost in gospodarstvena pogubljenost stavljenih mu uvetov, — to vse je samostalno kaznjivo dejanje, — nikakor pa ne samo modifikacija pod obtožbo dejanega delikta ponezvestenja, o čemer se tem menj dvomiti more, ker je protipostavna prilastitev zastavljenih reči ravno tako mogoča pri postavno dovoljenem, kakor je mogoča pri takem kreditnem opravilu, ki je kaznjivo po postavi od 19. julija 1877, št. 66, drž. zakon. Dejanje, o katerem je bila vložena obtožba, in ono drugo dejanje, ki je v razsodbi določeno, — sta torej dve po času in predmetu svojestavni, različni kaznjivi dejanji, kateri kot delikta konkurirata — torej jeden poleg drugega obstati

zamoreta. Dejanje, o katerem je sodni dvor obsodbo izrekel, ni torej tako, o kakeršnem se govori v §. 262 k. pr., ni torej samo modifikacija pod obtožbo vzetega dejanskega obsega, ki predrugači pravoslovno ime obtoženega delikta, — ampak tisto dejanje je drugo samostojno dejanje, ki se mora posebej preganjati, o katerem se more v smislu §. 263 k. pr. samo po posebnem predlogu državnega pravdnštva soditi. Ker se pa tak predlog ni stavil niti prvotno v obtožnici, niti v glavnej obravnavi, je torej jasno, da je sodni dvor obtožbo nasproti predpisom §§. 263 in 267 k. pr. prekoračil, torej te postavne določbe prelomil, kar pa utemeljuje ničnost v pritožbo vzete razsodbe po §. 281 št. 8 k. pr. Morala se je torej ničnostna pritožba obtoženca uslišati, ter prva razsodba (oziroma odstavek, zoper kateri je merila pritožba) po §. 288 št. 3 kaz. pr. uničiti. Ob enem se je moral obtoženec oprostiti očitane mu pregreška.

Pravda za lastninsko pravico.

V pravdi predstojništva podružnice sv. Pavla po Maksimiljanu Rumplerji, župniku v Lipoglavu, in po ključarjih Janezu Levičniku in Antonu Kušarji proti Mihi Vrečarju, Franu Jozelju, Lenki Milavec, Jakobu Lenčetu, Jožefu Ferkovu, Jožefu Lampiču, Valentinu Zavašniku, Janezu Kotarju, Jožefu Miklavcu, vsi iz Podmolnika, Franu Črnetu iz Zadnje vasi in Martinu Jančarju iz Šentpavla, je c. kr. deželna sodnija v Ljubljani za pravico izrekla:

Toženi Miha Vrečar, France Jozelj, Lenka Milavec, Jakob Lenče, Jožef Ferkov, Jožef Lampič, Valentin Zavašnik, Janez Kotar, Jožef Miklavc, vsi iz Podmolnika, France Črne iz Zadnje vasi in Martin Jančar iz Šentpavla obsodijo se:

- a) da imajo pripoznati, da so parcele: št. 798/a, travnik s 4 orali 1192 □^o, št. 798/b, pašnik, travnik z 32 orali 568 □^o (kateri parceli imenujeta se „Cerkovšica“) in št. 804, travnik „Čašček“ z 1 oral. 1023 □^o izključljiva in neomejena last in posest v faro Lipoglavsko inkorporirane podružnice svetega Pavla, in

b) da se morajo zategadelj v prihodnje zdržavati vsakega vloma v to cerkveno last in posest. (Razsodba od 30. decembra leta 1875, št. 5856.)

Razlogi prvega sodnika.

Tožeče cerkveno predstojništvo zahteva, da naj toženi pripoznajo, da so v pravdi stoječe parcele izključljiva in neomejena last in posest v Lipoglavsko faro inkorporirane podružnice svetega Pavla; in da se naj toženi vsled tega obsodijo, da morajo v prihodnje vsako poseganje v to cerkveno last opuščati. Vse proti eksekuciji!

Po prilogi A. ad I. in po molčečem priznanji toženih je dokazano, da je svetega Petra cerkev v Ljubljani z 21. podružnicami vknjižena v deželno knjigo, da se je mej temi podružnicami nekedar nahajala tudi cerkev sv. Pavla pod Molnikom, da je ta podružnica pozneje iz svetega Petra fare izločena ter fari v Lipoglavu priključena bila.

S certifikatom urada pri deželnej knjigi kranjskej dato 4. marca 1865 pod A. ad I. je dalje vsled §. 111 in 112 obč. sod. reda dokazano, da se je 4. marca 1865 na podlagi dovoljenja od 25. februarja 1865, št. 1011, podružnica svetega Pavla pod Molnikom pri cerkvi svetega Petra v Ljubljani odpisala, in ob enem v novo vlogo v glavno knjigo XVII., fol. 181 prenesla, pri katerej novej vlogi pa se je tudi zabeležilo, da obstoji iz treh v predstoječo pravdo dejanih parcel, potem iz parcel: št. 51, (cerkev z 24 □°); št. 799, (gozd v Križah z 459 □°) in št. — „britof“ s 54 □°. —

Tožniki so torej dokazali, da je svetega Petra cerkev v Ljubljani z 21. podružnicami kot neomejena lastnica v deželnej knjigi vknjižena, da so vprašavne parcele del podružnice svetega Pavla, da so te parcele kot del omenjene podružnice tudi v deželnej knjigi zaznamenovane, in da so torej lastnina omenjene podružnice cerkve. (§§, 354, 357, 359, 360, 362, 428 in 431 obč. drž. zak.)

Gledé na §§. 321 in 441 obč. državnega zakonika mora se pa tudi pripoznati, da je predstojništvo podružnice svetega Pavla od 4. marca leta 1865, to je, od tedaj, kar je lastninska pravica tej cerkvi na korist v deželnej knjigi vknjižena, v pravno posest teh parcel stopilo, ter si od tedaj z ozirom na

§. 1467 obč. drž. zak. po preteku treh let neomejeno pravico priposestvovalo.

Gledé na §. 354 obč. drž. zak. opravičeni so tožniki, s substanco in prihodki dotičnih parcel po svojej volji ravnati, ter vsakega družega izključiti od te substance in omenjenih prihodkov.

Toženi odgovarjajo, da so te parcele, katere je župnik Rumpler meseca maja 1868 v najem oddal, in katere so oni potem, ne mené se za najem in najemnike, pokosili, s priposestovanjem v lastninsko pravico si pridobiti, ker so s svojimi predniki vred te parcele, od meseca maja 1868 ali tudi od 28. avgusta 1871 nazaj računjeno, mej 30. in tudi 40. leti izključljivo, javno in mirno posedovali, ter uživali, na njih seno kosili in tudi živino pasli.

Nesumljive priče Jakob Jager, Luka Lampel in Jožef Keber so po zahtevi §. 136 in 137 obč. sod. reda dokazale, da so toženi s svojimi predniki v govoru stoječe parcele — od meseca maja 1868 in tudi od 28. avgusta 1871 mazaj računjeno, mej 30. in tudi 40. leti javno, mirno izključljivo, in neprestano posedovali in uživali, na njih seno kosili in živino pasli. Luka Lampel je potrdil, da so toženi tudi listje grabili, ker rase konec travnika nekoliko hrastičevja. Po izjavi Jožefa Kebra je ta ali oni tožnik v omenjenem hrastičevji tu in tam tudi kaj posekal: pred mnogimi leti pa so tožnikov predniki iz hrastov, ki so na mestu sedanjega hrastičevja stali, napravili berv čez potok na poti proti Šentlenartu.

Vse tri priče potrdijo, da so toženi in njihovi predniki vse prihodke od teh parcel uživali, in jarke na njih čistili in popravljali.

Kake pravne razmere da so obstajale gledé teh travnikov, pričam ni znano.

Ali po priznanji toženih je dokazano, da so toženi za užitek teh parcel vsakoletni davek in 17 svetih maš á po 17 grošev vsakokratnemu župniku v Lipoglavu plačevali.

Gledé teh okoliščin so tudi izprašane priče potrdile, da so čule o njih, in da jim je cerkovnik, ki je groše za maše pobiral, pravil o tej stvari.

Gledé na te okoliščine, in gledé na to, da so toženi s predlogom dekana Matija Broliha, naj bi denar za vsako mašo od 17 grošev povišali na 1 gld. 7 grošev, zadovoljni bili, smel bi se jim k večjemi užitek do dotičnih parcel prisoditi, nikedar pa

ne lastninska pravica (§§. 478, 509, 512 in 513 obč. drž. zak.), ker toženi niso dokazali, da so bili opravičeni in da so še opravičeni, s substanco in s prihodki teh parcel po svojej volji ravnati, ter izključiti vsacega družega (§. 354 obč. drž. zak.) Po §. 359 obč. drž. zak. se pravica do substance od pravice do prihodkov le tedaj ločiti sme, če lastnik v to dovoli, ali pa, če se je ta ločitev po zakonitej naredbi zaukazala. Iz gole okoliščine, da se vsako leto od kakega zemljišča gotova svota plačuje, se pa kratko nikar sklepati ne sme, da je lastninska pravica razdeljena. (§. 360 obč. drž. zak.)

Ker so toženi samo dokazali, da so parcele posedovali, da pa so pri tem substanco nespremenjeno puščali; ker so na te parcele odpadle vsakoletne davke plačevali, in vsakokratnemu župniku v Lipoglavu za 17 svetih maš 17 grošev za mašo, od 26. maju 1861 dalje pa vsled predloga dekana Broliha vsako leto za vsako mašo znesek 1 gld. 35 kr. dajali, ne more kot dokazano veljati, da so si lastninsko pravico pridobili po priposestovanji, ker ravno glavnega kriterija lastninske pravice dokazali niso, to je, da so bili opravičeni s substanco in s prihodki po svojej volji ravnati in izključiti vsakega družega. — — — —

Ker se toženim tudi naturalna posest ne sme prisoditi, in ker imajo k večjemu pravico do užitka, tako so vsi daljni dokazi, katere so toženi v tem oziru ponudili, brezvplivni in nedopustljivi.

Ker so tožniki pravno last do v pravdo dejanih parcel dokazali, in ker toženi z naturalno svojo posestjo in z lastninsko po priposestovanji bajé pridobljeno pravico prodreti niso mogli, moralo se je tožnej zahtevi popolnoma ustreči.

V stroške, po sodnji pomanjšane, morali so se toženi obsoditi po §§. 398, 401, 403 obč. sod. reda in po §. 24 zakona od 16. maja 1874, št. 69, drž. zak.

Z odločbo od 14. septembra 1876, št. 8259, je c. kr. nad sodnija v Gradci prvosodnisko razsodbo pokončala, ter odbila tožbe zahtevo.

Razlogi družega sodnika.

Tožniki operajo svojo zahtevo in oziroma svojo lastninsko pravico do dotičnih parcel v prvej vrsti na priposestevanje, katero

se je izvršilo s tem, da se je dné 4. marca 1865 ta lastninska pravica vpisala v kranjsko deželno knjigo, in da je od tedaj že več kot tri leta preteklo. Kakor pri vsakem priposestovanji mora se tudi pri tabularnem priposestovanji po §. 1460 obč. drž. zak. tik zmožnosti osebe in predmeta, in tik preteka določenega časa zahtevati pravičnost, poštenost in pristnost posesti.

V tem slučaju pa tožniki niso trdili in se tudi iz priloge A. ad I. razvideti ne dá, da so na podlagi naslova v tabularno posest stopili, to je na podlagi pravnega naslova, iz katerega bi izvirala lastninska pravica. Vpis v deželno knjigo izvršil se je jedino le na podlagi dovoljenja k odpisu (aufsandungsurkunde), katero dovoljenje izdala je svetega Petra cerkev v Ljubljani, ker se jej je ravno prilično videlo, da se podružnica sv. Pavla izloči iz okrožja glavne cerkve. V tem dovoljenji je posestni obseg omenjene podružnice sicer specificiran, ali to specificiranje se sklicuje samo na kataster, kar je iz dovoljenja jasno razvidno. Ali pravni naslov, vsled katerega bi si bila podružnica ali pa glavna cerkev pridobila lastninsko pravico do omenjenih parcel, v tem dovoljenji niti z jedno besedico naznanjen ni.

Vpis v deželno knjigo se torej ni opiral na veljaven naslov. Gledé pridobljenja tabularne posesti se cerkveno predstojništvo na bona fides sklicevati ne sme, ker je moralo vedeti in je dejansko tudi vedelo, da so vprašavne parcele že mnogo let v naturalnej posesti toženih, tako da se ima vpis v deželno knjigo smatrati za tihotapno pridobljenje tabularne posesti. Tabularna posest tožnika pogreša vse tiste pogoje, brez katerih se priposestovanje izvršiti ne dá.

Ali tudi večkratni poskusi, s katerimi je hotela cerkev omenjene parcele v najem oddati, ne pričajo, da je cerkev imela lastninsko pravico do teh zemljišč. Ker toženi so s pričami dokazali, da so s svojimi predniki mej več kot 40 leti, tedaj mej časom, v katerem se izvrši vsako priposestovanje, vprašavne parcele neprestano posedovali, to je, da so v tem času prihodke uživali. Trditev tožnikov, da se je to posedovanje v smislu §. 1497 obč. drž. zak. pretrgalo, omajala se je vsled lastnega pripoznanja tožnikov, da se poskusi, tožence s tem k pripoznanju cerkvenih pravic prisiliti, da so se oddale parcele v najem, nikedar posrečili niso.

Iz tega sledi, da toženi svojo posest kakor pravico izvršujejo, in da se iz te izvršitve po poskusih cerkvenih nikedar iztirati niso dali. Vsled tega neopravičena je tudi tožnikov trditev, da se imajo toženi, ker so za svete maše poprej vsak po 17 grošev, sedaj pa vsi skupaj 35 gld. na leto plačevali, za najemnike, plačila za maše pa za najemnino smatrati. Razen omenjenega dokaza s pričami, podpira tožene tudi odločno priznanje tožnikov, da so toženi ob času vložene tožbe izvrševali naturalno posest.

Tožbina zahteva pogreša torej v vsakem oziru zakonite podlage, tako da se je morala odbiti.

Z določbo od 21. oktobra 1874, št. 7662, je potem c. kr. najvišji sodni dvor nadsodnijsko odločbo potrdil, sklicevaje se na njene razloge.

Zakupojemnik zamore se z uspehom upreti eksekuciji visečih plodov na zemljiščih njemu v rabokup izročeni, dovoljenej proti zakupodavcu.

C. kr. trgovsko sodišče dunajsko dovolivši vsled prošnje dr. M. Kubelke proti K. P., iz Sežane, zastran dolžnih 5000 gld. s pripadki vred z odlokom od 21. avgusta 1876, št. 20581, sekvestracijo visečih plodov na eksekuta suhem in mokrem gruntu*) ležečem na Sežanščini in popisanem v istem odloku, zaprosilo je c. kr. okrožno sodišče goriško za izvedenje uknjižbe dovoljene eksekucije v deželnih knjigah. Izvedši to uknjižbo vsled svojega odloka od 3. septembra 1876, št. 7909, odstopilo je c. kr. okrožno sodišče goriško zadevne akte c. kr. kotarskemu sodu sežanskemu s prošnjo, da uvede sekvestra g. dr. P. proti eksekutu v njegova zemljišča in c. kr. kotarski sod sežanski zaukazal je z odlokom od 4. septembra 1876, št. 3564, sodnemu poslužitelju, da uvede rekšega sekvestra v eksekutov grunt.

Ko je c. kr. sodnji poslužitelj Svitoslav Bekar dovoljeno eksekucijo izvršiti hotel, uprla se je uvedenju sekvestra v ekseku-

*) Pod „susim grunтом“ razumevajo Brkinje poslopjā, pod „mokrim grunтом“ pa polja, travnike, pašnike in vinograde.

tova zemljišča g. Milena P. trdeč, da jej je uprašavna zemljišča eksekut, nje soprog, na pet let v zakup prepustil in po dokončane obravnavi, ki je vsled tega upora nastala, je c. kr. kotarski sod sežanski z odlokom od 4. septembra 1876, št. 3568, dovoljeno uvedenje sekvestra v eksekutova zemljišča vstavil, ter je dal dostaviti gospe upornici že navedeni odlok c. kr. dunajskega trgovskega in c. kr. okrožnega goriškega sodišča z opombo, da ostane ona odgovorna za uprašavne viseče plodove, ako bi eksekvent pravnim potem dokazal, da pripadajo eksekutu opiraje se na te-le

razloge:

uvaževaje, da je po listinah št. 1, 2, 3, obravnave zapisniku privitih izvestno, da je eksekut vsa svoja, na Sežanščini ležeča zemljišča in v Sežani stoječa poslopja denašnje upornici od dne 1. maja 1876 na pet let v rabokup prepustil;

uvaževaje, da vsled tega vsi dohodki in plodovi v rabokup vzetih gruntov pripadajo jedino zakupnici, ter da so odtegneni prostovoljnemu razpolaganju denašnjega eksekuta;

uvaževaje, da v denašnje pravne obravnave ni sodec poklican, da bi sodil o pravni veljavnosti rabokupne pogodbe pod št. 1 in to tem menj, ker so tudi upravne oblasti priznale isto listino za pravoveljavno ter prevzele zakupojemnico mestu zakupodavca za plačevalko zaostalega gruntovnega davka;

uvaževaje, da okolnost ta, da je c. kr. dunajskega trgovskega sodišča odlok od 21. avgusta 1876, št. 20581, vsled odloka c. kr. okrožnega sodišča goriškega od 3. septembra 1876, št. 7909, bil v deželne knjige vknjižen, na more biti na škodo pravicam denašnje zakupojemnice do visečih plodov in dohodkov, če prav ni bila rabokupna pogodba pot št. 1 v javne knjige vpisana, ker mora zakupojemnik še le takrat ostaviti predmet zakupa in ž njim združene koristi, kadar se rabokupna pogodba razreši iz katerih v §§. 1112 do 1121 obč. državnega zakonika navedenih slučajev;

uvaževaje, da se morajo torej v navzočem slučaju upotrebiti ustanovljenja dvornega dekreta od 29. maja 1845, št. 889, ter da se more v smislu §. 1 tega dvornega dekreta izvesti dovoljena eksekucija samo na one predmete, ki se za časa izvršitve eksekucije najdejo v dolžnika posesti, ne pa v posesti tretje osebe;

uvaževaje, da mora sodec, ker se predmeti, ki se imajo sekvestrirati, ne nahajajo v eksekuta posesti, po zadnjem odstavku §. 4 istega dvornega dekreta svoje delovanje skrčiti ter skrbeti za to, da se eksekucijo dovolivši odlok redno upornici dostavi, katera ostane odgovorna za vprašavne dohodke in viseče plodove, ako bi eksekvent pravnim potem dokazal, da so eksekutova vlast, — vstaviti se je moralo z odlokom od 4. septembra 1876, št. 3568, dovoljeno uvedenje sekvestra v eksekutova zemljišča ter dostaviti gospe upornice že navedeni odlok c. kr. dunajskega trgovskega in c. kr. okrožnega goriškega sodišča z opombo, da ostane ona odgovorna za vprašavne viseče plodove, ako bi eksekvent pravnim potem dokazal, da pripadajo eksekutu.

Proti temu odloku rekuriral je sicer eksekvent, a višje c. kr. deželno sodišče tržaško je z ozirom na razloge prvega sodca in

uvaževaje, da je bila s pravico ustavljena dovoljena eksekutivna plenitev dohodkov in zadevno uvedenje sekvestra v istih dohodkov posest, ker se ima eksekucija voditi samo na stvari, ki dolžniku pripadajo, ne pa na stvari, ki so odtegnene, kakor v navzočnem slučaju, prostemu njegovemu razpolaganju, — z odlokom od 15. septembra 1876, št. 3556, odbilo rekurz ter potrdilo prvega sodca odlok.

Proti temu višjesodnemu odloku vložil je eksekvent za časa izredni revizijski rekurz, v katerem je zlasti naglašal, da sta odloka nižjih instanc v zakonu neutemeljena, ker je rabokupna pogodba pod št. 1 sklenena samo na videz. C. kr. najvišje sodišče dunajsko je vendar le

uvaževaje, da zakon od 25. julija 1871, št. 76, državnega zakonika ne velja za rabokupne pogodbe in ker se v odlokih nižjih sodnih instanc ne more zapaziti ni očitna krivica ni kaka ničevost, — odbilo z odlokom od 31. oktobra 1876, št. 12933, izredni previdni utok ter potrdilo odloke prvega in drugega sodca. T.

„Schweigged.“

J. Sch. je s tožbo za razsodbo prosil:

B. D. naj se obsodi, da mora iz na zemlji X. Y. zavarovane sodnijske poravnave od 20. julija 1875, št. 1511, izvirajočo terjatev 160 gld. s. pr. v 14. dneh pod eksekucijo tožniku poplačati.

Pri sumarni obravnavi je tožitelj najprej tožbo popravil in trdil, da se je s toženim ustno tako pogodil, da tožitelj pri eksekutivnej dražbi omenjenega zastavljenega zemljišča licitiral ne bode, in da bode toženemu zemljišče prepustil, ako je izlicitira. Toženi pa se je za vsak slučaj zavezal, na zemljišči zavarovano terjatev tožnikovo v znesku 160 gld. poplačati. Toženi je pri eksek. dražbi zemljišče kupil; zemljišče pa mu je v prvej vrsti zategadelj ostalo, kar mu tožitelj dražil ni. Ker je pri razdelitvi kupa tožitelj z omenjeno terjatvijo propadel, tožuje sedaj iz omenjenga pogovora na plačilo 160 gld. c. s. c.

Toženec je vse to zanikaval, ter trdil, da je za njega le pravomočna razdelitev kupa merodajna.

Prvi sodnik je po tožbi spoznal, opiraje se na to, da je s pričami dokazano, da je toženec plačilo 160 gld. v resnici obljubil (§§. 861, 869, 902 občnega državnega zakonika.)

Višja sodnija v Gradci je tožbo odbila in sicer iz naslednjih razlogov: tožitelj opira se, kakor popravek tožbe kaže, na pogovor s tožencem, po katerem tožitelj pri eksek. dražbi zemljišča X. Y. ni smel licitirati; in da se je toženec zategadelj zavezal, ako bi zemljišče izlicitiral, tožiteljevo terjatev poplačati. Tožitelj tudi trdi, da vsled tega pogovora ni licitiral in da je toženec vsled tega zemljišče po ceni kupil.

Namen tega pogovora je bil tedaj tožitelju licitiranje zabraniti in pripomoči, da je toženec zemljišče po nizkej ceni dobil. Ker dvorni dekret od 6. junija leta 1838, št. 277, take pogodbe določno prepoveduje, in ker po §. 878 drž. zak. to, kar je prepovedano, nikakor predmet veljavne pogodbe biti ne more, tako tožitelj iz te pogodbe pravice do tožbe nima, in tudi ne pravice, iztožiti, kar mu je bilo s to pogodbo obljubljeno.

X. Y. Z.

Dvojni zakon.

Ker smo v tej zadevi že objavili v civilnej pravdi izdane razsodbe, objavimo sedaj tudi kazensko rozsodbo.

C. kr. deželna sodnija v Ljubljani je izrekla naslednjo rozsodbo:

Zatoženec, Alfred Meninger vitez Lerchenthal, 45 let star, v Krapini (Hrvatsko) rojen, rimsko-katoliške vere, oženjen, podčastnik, pozneje lajtenant v cesarskej meksikanskej vojni, potem poštni ekspeditor in pisar v Novem mestu, na zadnje dijurnist in agent asekurance v Mahrenbergu, oče jednega otroka iz prvega, in šestih otrok iz drugega zakona, od sodnije še nikoli kaznovan — kriv je po §. 206 kaz. zak. kot neposreden činitelj hudo delstva dvojnega zakona, izvršenega s tem, da se je, ko je dne 4. oktobra 1866 v Meksiki z njim poročena soproga Rozalija Perez še živela in ne da bi se bil ta zakon ločil, dne 22. septembra leta 1868 in v cerkvi pri sv. Jakobu v Ljubljani z Marijo Konschegg poročil — in se radi tega po §. 208 odst. 2 z uporabo §§. 54 in 55 kaz. zak. v kazen dvemesečne težke z jednim postom vsak teden poostrene ječe, kakor po §. 389 kaz. pr. reda v to obsodi, da državi stroške kazenske obravnave povrne.

Ob jednem izgubi po §. 27 lit. a. kaz. zak. plemstvo.

Razlogi:

S civilnimi rozsodbami c. kr. okrožne sodnije v Novem mestu od 8. novembra 1879, št. 647, c. kr. nadsodnije v Gradci od 17. novembra 1880, št. 8860 in c. kr. najvišjega sodišča v Beči od 12. julija 1881, št. 3918, je pravomočno dokazano, da je od zatoženca dne 4. oktobra 1866 v Meksiki z Rozalijo Perez skleneni zakon veljaven in da v svojej veljavi še obstoji, kakor tudi, da je pozneje od zatoženca dne 22. septembra 1868 v Ljubljani z Marijo Konschegg skleneni zakon zaradi ovire obstoječega zakona neveljaven. Ker pa zatoženec istinitosti teh dveh zakonskih zvez razen tega tudi še sam trdi, in ker se mora po §. 5 kaz. pr. r. rozsodba civilnega sodnika zadevajoče predvprašanje o veljavnosti zakonov kazenskej rozsodbi podložiti, — tedaj so objektivni znaki

izvršenega hudodelstva dvojnega zakona po §. 206 kaz. zak. v predležečem slučaju dokazani. —

V subjektivnem oziru pa zatoženec hudi namen, ki je k izvršitvi hudodelstva potreben, taji, rekoč, da je bil za časa sklenitve (druzega) zakona z Marijo Konschegg v zmotnjavi, katera mu njegov čin za hudodelstvo smatrati ni dopuščala in katera tedaj involvira kazen izključevajoči uzrok §. 2 lit. e. kaz. zak.

Zatoženi naslanja svojo trditev na okoliščine, da je bil od zgodnje mladosti vojak, da obredov zakonske zveze ni, ali vsaj popolnoma ni poznal in da je dne 22. septembra oziroma 4. oktobra 1866 v Meksiki izvršene civilne in cerkvene akte le za častno in na solenni način dano zakonsko obljubo smátral, kar se posebno iz tega razvida, da se proti navadi prstani niso zamenjali, da so konec junija 1867 kma lo po smrti cesarja Maksimilijana v Meksiki po vseh cestah očitno nabite proklamacije predsednika republike Benuita Juareza vse pod prejšnjim cesarstvom sklenene pogodbe kontrakti etc, za razrešene in nične razklicale, iz česar je moral zatoženec, kateri se je kmalu potem z nekim večjim transportom čez severno Ameriko v Avstrijo vrnil, sklepati, da je tudi zakona, ko bi ga bil prej sklenil, prost postal. Konečno trdi zatoženi, da je po svojej vrnitvi v domačijo vseh eventualno še mogočih dvomb o pravnih nasledkih v Meksiki sklenenega tako imenovanega zakona popolnoma rešen bil po atestatu, ki ga je prejel od zastopnika c. kr. meksikanskega kora v Beči dato 17. novembra 1867, po katerem se je od kompetentne strani izreklo, da je bil do konca decembra 1866, kakor stoji v tako zvanem listu gruntne knjige (Grundbuchsblatt), neoženjen.

Zatoženec je iz vsega tega sklepati moral, da je prost in neoženjen in da je v Meksiki z Rozalijo Perez le zakonsko obljubo, nikoli pa ne zakona sklenil. Temu zagovarjanju nasproti je po razsodbinih razlogih civilnih rozsodb vseh treh instanc, katere se ozirajo na tudi pri glavnej obravnavi prebrane originalne akte s poverjenimi prevodi vred, dokazano, da so se zunanji obredi civilnega in še bolj cerkvenega zakona z nenavadno natančnostjo in vestnostjo izvršili, tako, da takrat trideset let stari zatoženec kot častnik in kot izobražen mož o naravi akta kot zakona (in ne samo kot zakonske obljube) nikakor ni mogel dvomiti, akoravno se je proti našej navadi zamenjava prstanov opustila. V tem nas

podpira tudi okoliščina, da je zatoženec, kar tudi sam pripoznava, začetkom leta 1867 lastnoročno pisano prošnjo, koji je bil priložen poročni list, pri vodstvu nemške hiše v Meksiki vložil, v kateri se zaznamenujejo za zaročenega in prosi podpore za se in za svojo nosečo soprogo. Tudi v nekem dne 20. septembra 1867 iz Novega mesta Rozaliji Perez poslanem pismu je to sprogó in sam sebe soproga in očeta imenoval, katerega srčna želja je, ž njo živeti do črnéga groba. Dalje je s pismom nemškega opravilnika in generalnega konzula ddto. Meksika 28. aprila 1870 dokazano, da proklamacij tacega obsega, kakor je zateženec trdil, sploh ni bilo, marveč, da so se še v teku l. 1867 zakonske in civilne pogodbe, katere so se bile pod cesarstvom sklenile, z vladnim dekretom splošno kot veljavne razglasile, in da so se omenjene proklamacije k večjemu na politične kontrakte, pravne razmere in podejljivte služb iz časa cesarstva ali francoskega zasedanja ozirati mogle, vsled česar ona zmotnjava zatoženca zopet podporo izgubi. — Pred vsem drugim pa zmotnjavo zatoženca popolnoma to ovriže, da je zgoraj omenjeni certifikat vsled prošnje ddto. 12. novembra 1867, tedaj v času izšel, v katerem je zatoženi Marijo Konschegg že poznal, ter je morda že na poročitev ž njo mislil. Njegova lakonično kratka stilizacija dotične prošnje sumičenje opravičuje, da je zatoženec obstoječi zakon nalašč zakrival, mej tem ko bi bil vender, če mu je bilo po njegovej trditvi za avtentično potrdilo svojega samstva, natančnejše določbe tako zvanega zakona, ime neveste i. t. d. v izlajšanje preiskavanja navesti moral.

Slednjič pa zatoženec iz okoliščine, da se njegov zakonski stan ni zaznamenoval v listu gruntne knjige, ravno kot dolgoletni vojak pri od njega samega potrjenej negotovosti in nerednosti takratnih vojnih in državnih razmer in pri tem, da se je kmalo po njegovej poroki „palatinalna garda“ razšla, nikakor ni smel motivirano sklepati, da je res neoženjen ostal, ampak smatrati je mogel in moral opustitev zaznamenovanja le kot pomoto vojaškega evidenčnega urada.

To uvaževaje prišel je sodnijski dvor da motiviranega prepričanja, da je zatoženec tako za časa prve poroke dne 4. oktobra 1866 vedeti moral in vedel, da je zakon sklenil, kakor tudi, da se ves čas od 4. oktobra 1866 do 22. septembra 1868, kateri dan se je v drugo poročil, nikoli ni ničesar prigodilo, kar bi mu dalo

nagon k mnenji, da je bil v Meksiki sklenen zakon že začetkoma neveljaven, ali da je pozneje neveljaven postal ali pa le za Avstrijo neveljaven bil.

Ker je tedaj istinost dovršenega hudodelstva dvojnega zakona po §. 206 kaz. zak. tudi v subjektivnem oziru brezdvomno dokazana, moral se je zatoženi po predlogu državnega pravdnika tega hudodelstva s predležečo razsodbo krivega spoznati.

Ker je zatoženec svojej drugej soprogi Mariji Konschegg ovire vsled obstoječega zakona zamolčal, ter jej še le po poroki nekaj nepopolnega o svojej razmeri do Rozarije Perez povedal, morala se je kazen po 2. odd. §. 208 kaz. zak. z 1 — 5letno težko ječo odmeriti. Obtežujočega ni bilo ničesar, olajšujoče pa je bilo njegovo breznapačno in deloma tudi pohvaljeno prejšnje življenje, potem deloma faktična izpovedba zatoženca in slednjič njegov skoro 4 mesece trajajoči preiskovalni zapor v letu 1870. Glede na to in na nedolžno njegovo ženo Rozarijo roj. Perez in njenega 13letnega sina, kakor na 6 njegovih otrok iz družega zakona, kateri imajo po §. 160. drž. zak. in cesarskej naredbi od 3. junija 1858, št. 92 drž. zak. do zatoženega kot svojega očeta vse pravice zakonskih otrok, slednjič glede na žalostne materijalne razmere zatoženca dozdevalo se je sodništvu kot opravičeno, da se ob jednom uporabita tudi §§. 54 in 55 kaz. zak. ter se je vsled tega zatožencu naložena kazen kot za priležno odmerjena smatrala.

Razžaljenje svečenika pri izvrševanju cerkvenega opravila. (§. 303 kaz. zak.)

(Razsodba od 21. aprila 1879, št. 1351.)

Državno pravdništvo v Celovci je zatožilo Ano A., da je župnika V. pri blagoslovljenji njenega otroka na pokopališči v P. s psovko razžalila. (§. 303 kaz. zak.) Deželna sodnija pa jo je oprostila te zatožbe in jo obsodila le zaradi prestopka §. 496 kaz. zak. in to z ozirom na to, da župnik ni bil pri izvrševanju cerkvenega opravila razžaljen, ker je bil v trenutku razžaljenja cer-

kveni obred blagoslovljenja že dokončan in ker je župnik, akoravno še v cerkvenej svojej obleki in s štolo, vender že hotel pokopališče zapustiti. — Zoper to razsodbo vložilo je državno pravdnništvo na podlagi odd. 10, §. 281 kaz. pr. r. ničevno pritožbo, ker je bilo za časa razžaljenja le obredno blagoslovljenje v najožjem pomenu dokončano, nikakor pa ne cerkveni pokop sploh, in ker je bil župnik kakor tudi zbrano ljudstvo še pri pogrebu.

Pri kasacijskej obravnavi, ki se je dne 21. aprila 1879 pod predsedništvom senatnega predsednika viteza pl. Krenna vršila, opravičeval je generalni odvetnik dr. pl. Frey to ničevno pritožbo naslednje: „Po drugem oddelku §. 303 kaz. zak. postane prestopka oni kriv, ki svečenika pri izvrševanji cerkvenega opravila razžali. Zakon rabi tedaj predlog „pri“ in ne „mej“. Zadnji predlog nanaša se na trajanje dogodka in zaznamenuje natanko obmejeno dobo od njenega začetka do njenega konca. „Pri“, kot predlog časa, zaznamenuje v ožjem pomenu ravno isto, kakor „mej“; v širjem pomenu pa prav za prav ne zaznamenuje trajanja, temveč le sploh dobo, v katerej se je kaj zgodilo. V tem pomenu kaže na dobo, katera, ne da bi bila v svojih mejah natanko določena, dalje sega, kakor določen dogodek sam, prične se namreč že pred začetkom določenega dogodka in pušča konec njegov za sabo.

Da je zakon, kateri na mnogih krajih besedico „pri“ nedvomljivo v širjem pomenu rabi, s tem izrazom širji splošni pomen združil, razvida se najprvo iz tega, da je v neposredno sledečem stavku („ali kdor se mej očitno božjo službo nespodobno vede“) besedo „mej“ porabil, tako da se s tem različnost obeh besedic v pomenu samem kaže.

Resničnost tega mnenja potrjujejo pa tudi notranji razlogi. Z določbami §. 303 kaz. zak. hotelo se je na versko čutje vernikov zakonito pripoznane cerkve ali verske družbe ozir jemati ter razžaljenje onega čutja zabraniti. Dokler je govorjenje o javnem bogoslužji, je zadostno, ako se nespodobnemu obnašanju „mej“ bogoslužjem s kaznijo preti, ker se tudi iz verskega stališča le za ono dobo spodobno obnašanje terja. Temu nasproti se ujema, da se mora svečenik tako mej obrednim aktom samim, kakor tudi toliko časa razžaljenja braniti, dokler sploh v zvezi s sv. obredi kot svečenik službuje, tedaj, dokler je „mej“ opravilom.

— Iz vsega tega sledi, da se vsled §. 303 kaz. zak. svečeniku

zagotovljeno varstvo ne razteza samo na trajanje samega (z obredom v svojem začetku in konci obmejenega) bogoslužnega opravila, ampak tudi na ono daljšo dobo, v katerej je svečenik pred začetim obredom, ali pa obredno že dokončanem aktu krajevno in zunanje spoznaven tako, da se nam kaže kot že ali še pri opraviilu cerkvenem službovajoč.

Ta pogoj pa v predležeej kazenskej zadevi očitno nastopi, ker je župnik V. po določbah deželne sodnije za časa razžaljenja grob še-le zapustiti hotel, in je tedaj bil še na onem kraji, kjer je neposredno poprej cerkveno blagoslavljal, ter stal v oblačilih cerkvenega obreda mej verniki, kateri so k bogoslužji prišli. —

Kasacijski dvor je ničnosti pritožbo opravičil, spodbijano razsodbo uničil in Ano A. prestopka po §. 303 kaz. zak. za krivo spoznal iz naslednjih

razlogov:

Od c. kr. državnega pravdnštva vložena ničnosti pritožba gledé na §. 281 št. 20 kaz. pr. r. kaže se kot opravičena, ker po §. 303 kaz. zak. postane prestopka oni kriv, kateri svečenika zakonito priznane cerkve pri opraviilu bogoslužja razžali. Ta besedica „pri“ ima kot določilo časa širji pomen, kakor v istem paragrafu pozneje rabljena beseda „mej;“ ona obsega dobo kratko pred in po bogoslužji, kar sledi iz primere z določbo §. 139 kaz. zak., v katerem ima izraz pri porodu tudi širji pomen. Zakon hotel je očitvidno duhovna braniti, dokler je na mestu bogoslužja in oblečen v zunanja znamenja svoje ritivalne službe, toliko časa, dokler se nam v zvezi z določenim bogoslužjem kot svečenik kaže. Sodnijskemu dvoru je kot dokazano veljalo, da je Ana A. dne 17. avgusta 1878 na pokopališči v P. po blagoslovljenji mrtveca župnika V. v navzočnosti pogrebcev psovala z besedo „Pfaff“, da je takrat župnik še cerkveno oblačilo in štolo na sebi imel in še-le pripravljaj se, pokopališče zapustiti. Akoravno sodnji ni kot dokazano veljalo, da je župnik še molil ali grob in navzočne z blagoslovljeno vodo škropil, je bil razžaljeni župnik vender še pri grobu in razžaljenje je tako neposredno verskemu opraviilu sledilo, da se nikakor ne more misliti, da je župnik pravico do z določbo §. 303 kaz. zak. dogotovljenega mu varstva izgubil. Ker tedaj

dovršeno hudobno dejanje znake prestopka po §. 303 kaz. zak. obsega, morala se je Ana A. tega prestopka kriva spoznati. (§. 288 odd. 3 kaz. pr. r.)

Kriva prisega po §. 199 lit. a kaz. zak. je kaznjiva, akoravno so v prisežnej formuli pravni pojmi obseženi.

(Razsodba od 21. februvarja 1879, št. 13972.)

Vsled tožbe Ane H. proti Josipu H. zaradi plače 28 gl. 56 kr. s pr. se je pred bagatelnim sodnikom poravnava sklenila, vsled katere je tožnica od pravice do terjanja odstopila, ako zatoženec priseže, „da iztožene svote ne dolžuje, ker razen že plačanih 50 gl. tožnici sploh ničesar ni dolževal, in da svote 28 gl. 56 kr. nikedar ni pripoznal ter se k njenej plači nikedar ni zavezal“. — Zaradi te prisega se je Josip H. z razsodbo okrožne sodnije v N. od 31. oktobra 1878, št. 6619, hudodelstva goljufije po §. 199 lit. a kaz. zak. krivega spoznal.

V proti tej razsodbi vloženi ničnostnej pritožbi sklicuje se zatoženec na odd. 9. lit. a. in b. §. 281 kaz. pr. r. rekoč: Dogovorjena prisega se ni o dogodkih, marveč o pravnih pojmih naložila, je tedaj juridična nespametnost; kazensko-sodnijska odgovornost nastane le tam, kjer se neresnični dogodki, in ne tudi tam, kjer se nepravilni pravni nazori s prisego potrdijo; v zakonitem smislu tu ni prisega, tedaj tudi ne krive prisega. —

Pri javnej obravnavi c. kr. kasacijskega dvora, katera se je pod predsedništvom dvornega svetovalca Decastello dné 21. februvarja 1879 vršila, navedel je generalni odvetnik zoper pritožbo tudi naslednje: Lahko se pritrdi, da inkriminirana glavna prisega ne ugaja popolnoma naravi tega dokaznega sredstva, ter da bi se vsled dvornega dekreta od 18. februvarja 1846, št. 935, just. zb. zakonov ne bilo smelo dopustiti, na tak način prisego formulirati v civilno-sodnijskejši razsodbi. Toda s tem še ni nemogoče postalo, da bi kriva taka prisega kaznjiva ne bila. V besedah prisega dobijo, ako se na konkreten slučaj vporabijo, tudi pravna načela značaj

dogodkov, res da sicer dogodkov, ki se nam kažejo zmotani z gotovimi pravnimi načeli. Natanko razločevanje mej tem, kar se tiče dejanja, in mej pravom ni mogoče. Pri poskušnji, vse pravnotehnične izraze z dotičnimi istinitimi elementi nadomestiti, bi ne malokrat prišli do meje jezika, ne da bi svoj namen dosegli. — Mnogi taki izrazi imajo razen tega tudi javno pravico v vsakdanjem življenji, rabi jih vsakdo in ni jim sploh treba posebnega razlaganja, ker jih že tako vsakdo razumeva. Odgovornost pred kazensko sodnijo odpade tedaj le pod tem pogojem, ako se v resnici sme o pravem razumenji prisegajočega dvomiti (primerjaj: najvišjesodnijsko rzsodbo od 3. januarja leta 1871, št. 15469, št. 1352 Glaserjeve zbirke.)

Takih dvoj b ni bilo. Opravičevanje zatoženca posebno ni dalo navoda k mnenju, da besed prisege ni razumel. Ako se je tedaj prvi sodnik iz dokaznega izida prepričal, da je Josip H. vedoma krivo prisegel, tedaj se iz njegove obsodbe ne more razvidati, da se mu kaka krivica dela. — C. kr. najvišji sodnijski dvor övrgel je ničnosti prtožbo.

Razlogi:

Ničnosti pritožba opira se na napačno formuliranje H—ove prisege vsled pogodbe, in dokazan kaznjiv obstanek dejanja, ker se je zatožba tjakaj glasila, da je zatoženec po obsežku prisege neresnične dogodke kot resnične s prisego potrdil. Ta prisega ne obsega sploh nobenih dogodkov, marveč le pravna načela tako, da bi se pri natančnejšoj obravnavi nikoli ne bilo pripustilo, da bi bil zatoženec o nerazumljivih mu stvareh prisegal. Gledé na to argumentacijo nanaša se pritožba na slučaje ničnosti po §. 281, št. 9 odd. a. in b. kaz. pr. r. — Toda v kljub pomanjkljivosti prisežne formule izvršil je vender zatoženec s prisego tega, kar je v oni stalo, hudodelstvo goljufije na tak način, kakor je v rzsodbi povedano. Kajti izid pravdne zadeve postal je odvisen od prisege, v prisežnej formuli so se pravne razmere z besedami zaznamenovale, s katerimi v vsakdanjem življenji navadno konkretne istinitosti zaznamenujemo, in v predležečem slučaji nanašali so se oni pravni pojmi na določene istinitosti, na katere se je tožba Ane H. pto. 28 glđ. 56 kr. opirala in katere so se pri obravnavi omeniti morale. Sodnijski dvor pa je razjasnil, da

je zatoženec iztoženo svoto 28 gld. 56 kr. deloma skupno s svojo pozneje umrlo soprogo in deloma sam na posodo vzel, a ne plačal in da je sam Ognjeslava H. prosil, da naj za to svoto nikar ne toži, temveč da naj čaka, da sin zatožencev od vojakov pride. Zategadelj se oni del prisege, kjer zatoženec trdi, da razen določeno zaznamenovane dolžne svote 50 gld. ni bil ničesar dolžan in da je neresnično, da je on istinitost dolžne svote 28 gl. 56 kr. priznal, kot neobhodno tem dogodkom nasprotujoč in neresničen kaže. Ta določanja pa obsegajo vse znake v §§. 197 in 199 odd. a. kaz. zak. zaznamenovanega hudodelstva goljufige in z uporabo teh §§. na predležeči čin zatoženca se tedaj zakon ni žalil. Pomisliti se mora tudi, da je zatoženec deloma s svojim lastnim obnašanjem prisegi nasprotoval in da se je prisega od obeh strank vsled poravnave z besedami formulirala, o kojih pomenu pri zatoženem nikakor ni bila mogoča kaka dvomba. Morala se je tedaj na §. 281, št. 9, odd. a. in b. kaz. pr. r. oprta ničnosti pritožba kot neopravičena ovreči in zatoženec po §. 390 kaz. pr. r. obsoditi, da vsekake stroške vsled kasacijske obravnave povrne

O naših pravnih reformah.

VII.

Poudarjali smo že, da se z ustno in javno obravnavo principijelno ne zлага pritožba na drugo in tretjo instanco, temveč da bi morale biti vse razsodbe, če bi se to načelo strogo izpeljalo, takoj po prvem odloku neovrgljive. Rzsodba, katero izreče sodnik po končneji ustnej obravnavi, opira se na neposredne utise, katere so napravile nanj izjave in morda tudi obnašanje strank in ti utisi v prvotnej svojeji naravnosti mogoči so le jedenkrat, namreč pred prvim sodnikom. Zapisnik pri ustnej obravnavi ne da se primerjati s sedanjimi sodnijskimi zapisniki. Sedaj zabeleži se vsaka beseda in mora se zapisati mnogo nepotrebnih izjav, pri ustnej obravnavi pride v protokol komaj okvir razprave, stranke ali njihovi zastopniki, navedeni dokazi, najvažnejši ugovori. Izjave

strank, njihovi pravni nazori ne morejo priti v zapisnik, ker bi se na ta našin uničilo načelo ustnosti. Ali načelo inapelabilite — akoravno je teoretično popolnoma opravičeno pri ustnej obravnavi, nasprotuje pravnemu ljudskemu čutu in bi se brez izjeme jako težko izvrševalo.

Našemu občinstvu, katero se pravda, prirojeno je ne glede na stan, premoženje ali izobraženost, in ta prirojeni čut gojil se je po sodnijskeji organizaciji skozi stoletja, da se mu mora dati in hraniti pravica, da gre od „nižjega“ sodnika do „višjega“. — Akoravno trikrat izgubljena pravda ni nič menj neprijetna stvar, nega prva neugodna rzsodba, pomiri se vender večkrat razburjenost strank, če vidijo, da je drugi sodnik ravno tega mnenja, kakor prvi in marsikdo se potolažen uda neizogibljujev usodi, akoravno je prej prepričan bil, da se mu huda krivica godi.

Ta ljudski pravni čut je tako močan in tako razširjen, da ga postavodajstvo nikakor prezirati ne sme, kar bi se zgodilo takrat, ko bi se sprejelo načelo inapelabilite.

Istotako nam ni treba poudarjati, da bi bilo načelo neovrgljivosti sodnijskih odlokov pri našej organizaciji, pri razmerah, v katerih živi večina sodnikov, ki so v oddaljenih krajih odrezani od sveta brez vseh dobrotnih vplivov, katere ima duševno življenje večjih mest na mišljenje in razvoj posameznega, — v oddaljenih krajih, kjer s časom mora opešati duševna elasticiteta, in nastane — kar še ni najhuje — neka patrijarhalična zveza mej sodnijo in občinstvom, jako težko izvršljiva in morda večkrat zelo občutljiva stvar.

Ko pa je to načelo prodrto — in načrt civilnega postopnika ga ni sprejel — nastane vprašanje, kako najti rešilno pot, ki pelje mej dvema principoma, ki sta si v nasprotji, mej pismeno in ustno obravnavo. In tu se more poskušati s palijativi, s sredstvi za silo na škodo za dobro priznanemu načelu, ali na korist vsakdanjej potrebi.

V kazenskem postopniku imamo popolno pritožbo proti rzsodbam okrajnih sodnij o predstopkih, ali ne dopušča se meritorična pritožba proti rzsodbam kolegijalnih sodišč.

V celej civilnej stroki velja načelo neovrgljivosti le v bagatelnej obravnavi. Proti rzsodbi bagatelnega sodnika ni pritožbe, če izrek ni ničeven in ti slučajji so v postavi taksativno našteti.

Ta postava nima še dolgo časa veljave in pokazala je že premnogokrat svojo neizogibljivo trdo stran. Obdržati mogla se bo le zaradi tega, ker seza kompetenca sodnikova samo do 50 gl., prav za prav majhna stvar, ali za marsikoga premoženje. Izkušnje pri bagatelnej postavi pa niso po tem, da bi dajale postavodajskim faktorjem pogum, sprejeti to načelo za civilne obravnave sploh.

Načrt civilnega postopnika skuša rešiti to vprašanje takole.

Proti razsodbam okrajnih sodnij, ki se ne tičejo „malenkosti“, dovoli naj se pritožba v polnej meri. Kdor ni zadovoljen z razsodbo okrajnega sodnika, sme se pritožiti, če misli, da je razsodba ničevna, ker se sodnik ni oziral na pozitivne postavne naredbe, pritoži naj se pa tudi, ako meni, da je sodnik pravdo napačno rešil v dejanstvenem oziru, ali zaradi tega, ker ga je vodilo napačno pravno prepričanje.

Pritožba gre od okrajne sodnije do kolegijalne sodnije. Ker pa iz zapisnika okrajne sodnije ni razvidna obravnava, potreba je, da se vrši cela razprava še jedenkrat v drugej instanci od konca do kraja, da se smejo navesti tu nove trditve in nova dokazila. Nam se dozdeva pritožba proti razsodbam okrajnih sodnij neobhodno potrebna.

Pomislimo le, kako da se obravnava, kako da je mogoče obravnavati pri okrajnih sodnijah. Večje okrajne sodnije imajo po tri, druge po dva, nekatere celo le po jednega sodnika. Ne glede na mnoga druga opravila zastran uprave, kontrole, ki se imajo rešiti, bo imel vsak sodnik gotovo toliko obravnav dognati na dan, da se mu niti v zlo ne more šteti, če tu ali tam kaj prezre, če se mej obravnavo ne razjasni popolnoma vsaka stran, vsak pomislek, če se ne porabi vsak dokaz, na katerega se stranka sklicuje. Ni torej mogoče, izročiti sodniku, ki ima toliko nujnega posla, oblast, da bi razsojeval brez korekture o zneskih do 300 ali celo do 500 gld. Ali ta pritožba more po našem mnenji imeti tudi slabe nasledke.

Zaradi tega, ker je pritožba dovoljena, bo že prvi sodnik mnogo več pisal in pisati dal, nego ugaja ustnosti ali bo časih neizogibna potreba. Tu se bo vedno ozir jemalo na to, da se bo druga instanca v prvej vrsti opirala na sodnijski zapisnik in bati se je, da postane iz ustne obravnave počasi pismena, sodniku

zna izpred oči izginiti prava podlaga obravnave, ostala bo le še oblika ustnosti in dobili bomo polagoma ustno obravnavo, pri kateri se le piše.

Ta eventualiteta zdi se nam jako nevarna. Reklo se bo morda, najhujše, kar se mora v tem oziru zgoditi, je to, da bistveno ostane status quo. A naj se ne prezira, da ima pasti poprej častiti stari civilni red z nebrojno množico formalnih kavtel, na njihovo mesto pa imá stopiti sodnikov liberum arbitrium. Marsikatera sedanjih formalitet, ki delajo pravdo tako počasno in truda polno, je mnogokrat rešilna za stranko, bodi si tako, da se je napačno porabila po sodniku, ali nasprotni stranki, bodi si da se je prezrla. Druga instanca ima sedaj pred očmi postavo in pravdni akt, po novejši postavi pa se jej bo podal le zapisnik skoro brez vseh formalitet. — Vsi posamezni, večkrat jako burni in odločljivi prizori pred prvim sodnikom, ostali bodo neznani drugejši instanci in tudi postavne važnosti ne bodo imeli. Nevarnost, ki preti strankam, je tedaj ta, da se jim izvije iz rok mnogo pravnih pripomočkov, na njihovo mesto pa se postavi sodnikova volja.

Proti razsodbam kolegijalnih sodišč dopuščena je revizija do deželne nadsodnije. Odloki civilnih kolegijalnih senatov tudi v dejanstvenem oziru niso neovrgljivi, kakor kazenske razsodbe, sme se jim oporekati, če so ničevne, in slučajni ničevosti so tudi tukaj taksativno naštet, ali pritožba je tudi mogoča, če sodišče in merito pravde ni prav rešilo. Glede razsodb okrajnih sodnij je načrt, kakor je bilo že omenjeno, popolnoma zatajil načelo inapelabilite, ter je drugemu sodniku dal vso tisto pravico glede reševanja stvarnega in pravnega vprašanja, kakor jo ima sodnik prve instance. Pri razsodbah kolegijalnih sodnij pa gre načrt zopet jeden korak nazaj in določi, da so te razsodbe deloma neovrgljive. Meja naj bo taka, da takrat, ko se more druga instanca — deželna nadsodnija — postaviti popolnoma na mesto prvega sodnika sme pretresovati in reševati tudi stvarna pravdna vprašanja. Če se pa opira prvi sodnik izključljivo le na neposredne utise ustne obravnave, naj bo sodba neovrgljiva in revizija ne dovoljena.

Tudi ta palijativ pravnih pripomočkov ni brez nevarnosti.

Že načrt ima pred očmi, da se bo pri sodiščih več protokoliralo, nego pri okrajnih sodnijah. Po načrtu ne bo mogoče na-

vajati med revizijo novih stvari. Pri sodiščih bodo se stranke silile, da se puste zastopati po odvetnikih. Vsaka pravda se bo začela tako, da tožnikov zastopnik vloži pismo razpravo o tem, kar zahteva s tožbo, in na to bo dal toženi po svojem odvetniku pismen odgovor. Na podlagi teh spisov in na podlagi izjav, ugovorov in dokazov, katere bodo navajale stranke med ustno obravnavo po svojih zastopnikih, vršila se bo sodba. In ker bo druga instanca vedno sklicevala se na zapisnik prve obravnave, naravno je, da bo vsaka stranka gledala na to, kolikor mogoče svojih trditev in dokazov spraviti v zapisnik.

Mnogo nevarnejši pa se nam zdi način, kako se dela meja med ovrgljivimi in neovrgljivimi sodbami.

Kedaj se drugi sodnik more postaviti na stališče prvega? Kakšno je bilo stališče prvega sodnika? Pri zamotanej pravdi more tu nastati velika množina dvomljivih vprašanj in mnogokrat se bo brez dvoma uresničil stari pregovor: *quot capita, tot sensus*.

Stranka, ki je pravdo izgubila, bo se ve da vedno trdila, da so razmere za višjo sodnijo ravno take, kot so bile za prvo, tisti, ki je pravdo dobil, bo nasprotno dokazoval.

Ta meja zdi se nam tako meglena in od subjektivnosti zavisna, da se je bati, da jo bo praksa kmalu čisto izbrisala iz judikature in da bodo polagoma vse razsodbe kolegijalnih sodnij postale ovrgljive.

In kaj je to, o čemer se je sodnik po neposrednjem utisu ustne obravnave prepričal? Morebiti vsi tisti odloki, za katere ni motivacije v zapisniku, in tudi zaradi tega bo rasel le zapisnik na kvar ustnosti in neposrednosti obravnave.

Pritožbo do tretje instance imenuje načrt nadrevizijo. Tretja instanca je takrat, ko je okrajna sodnija bila prvi sodnik, višja deželna sodnija, če pa je odločilo sodišče v prvej instanci, najvišje sodišče na Dunaji. Delokrog tega sodišča se ima torej zdatno zmanjšati, ker se mu odvzamejo vse tvarine, o katerih so sodile v prvej instanci okrajne sodnije, ki se imajo oddati višjim deželnim sodnijam, katere so kompetentne tudi kot druge instance v vseh stvareh, katere so v prvej instanci rešile kolegijalne sodnije.

Justičnega odseka razgovor o načrtu novega civilnega pravnega reda.

Kakor je znano, predložil je minister Pražak državnemu zboru nov načrt civilne pravde. Justični odsek izvolil si je v tej zadevi poslanca viteza Madejskega ter ga poprosil, da naj odseku o glavnih principih novega načrta poroča in da naj odseka udom tiste principijelne spremembe, katere bode nasvetoval, pismeno naznani. Vitez Madejski je v seji justičnega odseka, ki se je vršila dne 29. novembra t. l. prebral svoje poročilo. —

Sklicevaje se na ustavni zakon o sodnijskeji oblasti, kateri zahteva, da se ima civilna naša pravda na podlagi načela javnosti in ustnosti reformirati, izrekel je referent, da je nov načrt glede na te dve načeli pretehtal ter preudarjal, če li načrta določbe onima načeloma in praktičnim potrebam našega pravnega življenja ustrezajo. Odobravati se mora, da se je vladni načrt izrekel za „nemško“ ustno obravnavanje in to zategadelj, ker sta formalno in materijelno civilno pravo pri nas tesno spojeni, ker se naše materijelno civilno pravo mogočno razločuje od francoskega civilnega prava in tudi zategadelj, ker bode „nemška“ ustnost rahleje ravnala z institucijami, nazori in navadami našega pravnega življenja, kakor bi bila to storila „francoska“ ustnost. S statičnimi dati in uradnimi poročili o uspehih pravnega postopanja na Hanoveranskem in v Württembergu, kakor tudi z naznanili, ki so mu došli iz Bavarskega, dokazal je referent, da bi samo upeljava nemško-ustnega značaja odstranila vse tiste napake, katere so v deželah francoske ustnosti prouzročile, da sta se pogubili največji prednosti ustnega postopanja, t. j. naglost in pravičnost. Pravda se ima opirati na trdne in zdrave podlage. Take podlage so: ustava sodnij, obmejenje kompetence, razvrstitev instanc in pa utečajev obravnavanje. V teh ozirih pa se mora vlade načrt principijelno predrugačiti. —

Avstrija ima 66 sodnih dvorov, katerih vsak ima pod sabo okrožje, ki meri 4548 štir. kilm. Ako se iz pogleda pustita Velika

Britanija in Amerika, katerih razmere se v paralelo staviti ne dajo, tako se nahajajo večja okrožja kolegijalnih sodnij še samo v Rusiji (44179 štir. kilm.) in v Španiji (10342 štir. kilm.) V vseh drugih večjih deželah merijo okrožja takih sodnij 1157 — 3780 štir. kilm. ; tudi veliki sodni dvori v nemškem carstvu ne obsegajo več, kakor samo 3180 štir. kilm. Dalja do sodnih dvorov je prevelika in ker mora stranka pri pravnih s sodniki in odvetniki v dotiko stopiti, tako narastlo bi toliko stroškov in zapravilo se toliko časa, da bi prebivalcem po deželi v istini zaprta bila pravnost, ako bi se pravde, katere zadevajo vitalne interese velike mase deželnega prebivalstva, izročile oddaljenim deželnim sodnijam. — Na to ozirala se je že jurisdikcijska norma od l. 1850, ravno tako tudi glavni načrti sodnijske ustave od leta 1861, vladna predloga od l. 1867 in sklep državnega zbora od l. 1870; vselej hotele so se samo pravnostne zadeve čez 500 gl. pristojnosti deželnih sodnij izročiti. Na drugi strani se pa po načelu ustnosti in prostega pretehtovanja dokazov samo jednemu sodniku le tedaj pravda izročiti sme, če se suče okrog nujnih in malovrednih stvari. Ako se ne ozira na Veliko Britanijo, Ameriko, Rusko in Italijo, tako je povsod drugod kompetenca posameznega sodnika obmejena z zneski od 80 — 160 gld. V Nemcih sega ta meja do 150 gl. Referent predlaga tedaj, da bi se za Avstrijo določila ta meja z zneskom 150 gld.

Referent predlaga na dalje, da bi se za čas, dokler bi finančni položaji države, reforma sodnijskih uradov in kriminalnega postopanja pomnožitve sodnih dvorov ne pripuščala, potisnil med okrajne sodnije in med deželne sodnije nekakov srednji člen in zicer na ta način, da bi se okrajne sodnije v mestih, kjer poslujejo tudi okrajna glavarstva, spremenile v okrajne kolegijalne sodnije. Kompetenci teh sodnij odločile naj bi se zadeve čez 150 — 500 gld., realne, zapuščinske in najemniške zadeve, te pa le tedaj, če se ne tičejo v deželnih knjigah vpisanega posestva. V ožjem okrožji izvrševale bi te sodnije svoj posel po posameznem sodniku, v širjem okrožji pa po senatu obstoječem iz treh sodnikov. — Ako bi se te kolegijalne sodnije upeljale, potrebovalo bi se kacic 88 sodnikov več; če bi se mej avskultante in adjunkte potisnil kakov srednji člen, tako bi se ta nova potreba pokrila, ne da bi se budget zdatno obremenil. Referent predlaga konečno, da naj justični odsek nasvetovane spre-

membe kot podlago specialnej debati sprejme. Po referentu govoril je načelnik justičnega ministerstva dr. Pražak ter prosil justičnega odseka ude, da naj pač z veliko previdnostjo pretehtavajo referentove nasvete, ker bi se vlada brez tehtnih detajliranih studij o nasledkih upeljanja kolegijalnih sodišč nikakor ne mogla odločiti za tako upeljanje.

Ministerijalni svetnik dr. vitez Harasowsky pobija potem razloge, s katerimi je referent podpiral upeljavo kolegijalnih sodišč. — Neprilichnosti izvirajoče iz oddaljenosti sodnih dvorov niso tako abnormne, in to zategadelj ne, ker leže ti sodni dvori večinoma tik železnic, tako da je pot do njih prav lahka in hitra. Gotovo pa niso te neprilichnosti tako velikanske, da bi upravičevale upeljavo tako radikalnega sredstva, kakor bi bila upeljava kolegijalnih sodišč. Največje sitnosti obstoje v Galiciji in Bukovini; a te odpravile se bodo s tem, da se krejirajo sodni dvori v Vadvicah in Sučavi.

Poslanec dr. Tonkli izreče se za okrajna kolegijalna sodišča, poudarjaje na jednej strani, da so neprilichnosti velikih okrožij sodnih dvorov mnogo pomenljivejše, kakor je to pravil zastopnik vlade; na drugej strani pa, da so deželne sodnije preobložene s kriminalnimi agendami. Gospod poslanec je naglašal, da sedi pri deželnih sodnijah mnogo skušenih kriminalistov, malo pa civilistično izvežbanih sodnikov. Poudarjal je, da se tudi ti dobivajo potom imenovanja iz okrajnih sodnikov. Trditev, da civilni senati pri deželnih sodnijah več garancije dajejo, da se pri njih pravica spretneje sodi kakor bi se sodila pri okrajnih kolegijalnih sodiščih, ni opravičena, in to toliko menj, ker vladi nikdo ne zabranjuje, da bi za kolegijalna okrajna sodišča porabila najboljše moči izmej okrajnih sodnikov in adjunktov.

Ko so govorili dr. Weber, dr. Magg, dr. Grünwald, dr. Edelbacher, dr. Tomaszczuk, dr. Nitsche in dr. Sturm, oglasil se je zopet dr. Tonkli. Sklicevaje se na prejšnjo izjavo ministrove želi dr. Tonkli, da bi se minister bolj precizno izrekel, ali se sme upati, da se bodo z novo civilno pravdo upeljale tudi okrajne kolegijalne sodnije.

Minister dr. Pražak: Vlada ni v stanu, da bi takoj mislila na aktiviranje okrajnih kolegijalnih sodišč, ker bi se pred tem

aktiviranjem morala izvršiti vestna preiskavanja in posvetovanja. Če bi državni zbor željo izrekel, tako bode vlada potrebna preiskavanja zaukazala. Ali dotični zakon potisnil bi se s tem v temno prihodnost. Nasvet, da bi se pravde do 500 gld. izročevale samo jednemu sodniku, vladi ni sicer prijeten, a končno bi ga tudi sprejela.

Potem odgovarja referent dr. Madejski. Nasproti kategorične izjavi justičnega ministra moral je svoj nasvet o okrajnih kolegijalnih sodiščih nekoliko spremeniti, ker neče, da bi se s tem nasvetom upeljava ustne civilne pravde v temno prihodnost potisnila. Nasvetuje torej, da naj bi se vlada potom resolucije pozvala, da glede upeljave okrajnih kolegijalnih sodišč potrebna preiskavanja zaukaže. Sklicevaje se na to, da bi oddaljenim prebivalcem po deželi pravna pot pri deželnih sodnijah zaprta bila, nasvetuje referent, da naj se kompetenca okrajnih sodnij razširi do 500 gl., ter modificira v tem oziru svoje v pismenem referatu stavljene nasvete. Poslanec dr. Fanderlik pa v svojem lastnem imenu zopet nasvetuje, vse tiste predloge, od katerih je referent odstopil.

Potem se je seja zaključila.

Obravnava nadaljevala se je dne 7. decembra. V generalnej debati govoril je poslanec Splavinski za upeljavo kolegijalnih sodnij. Govornik meni, da naj bi se nova civilna pravda samo pod tem pogojem upeljala, če bi se kompetenca okrajnih sodnij od 300—500 gld. razširila; govornik izreče se tudi za to, da bi se v apelacijskem postopanju dovolila „nova“. —

Govorili so še ministerijalni svetnik dr. vitez Hasowski dr. Tomaszczuk, dr. Edelbacher in dr. Magg.

Dne 10. decembra bila je zopet seja, v katerej se je glasovalo o predlogu dr. Fanderlika, da naj bi se v mestih, kjer poslujejo okrajna glavarstva, ustanovila okrajna kolegijalna sodišča. — Ta predlog se ne sprejme.

Sprejme pa se predlog dr. Magga, naj bi se vladni načrt sprejel kot podlaga specialnej debati. Sprejme se tudi referentov nasvet, da naj se okrajnih sodnij kompetenca razširi do 500 gld. — Konečno potrdi se naslednja resolucija: Visoka vlada se pozivlje,

da naj uvaževa, če bi prilično ne bilo, da se tik sedanjih sodnih dvorov ustanove še okrajna kolegijalna sodišča.

Raznosti.

(Imenovanje.) Pristav koperskega sodišča, g. Ambrož Flegar, imenovan je okrajnim sodnikom v Lošinu. Pristav tolminskega sodišča, g. Karol Defacis, gre kot pristav k okrožnej sodnji goriškej. Avskultant gospod Rihard Zörrer imenovan je pristavom pri okrajnej sodnji v Ajdovščini.

(Cena noge.) Grof Aspad Beleznaj v Pešti, kateri je stopajoč na lokalni brod padel in si nogo zlomil, vložil je proti dunavskemu parobrodarskemu društvu tožbo in zahteval, da mu plača odškodnine 200.000 gld. Razprava o tej stvari je zdaj dovršena, spisi so se poslali budimpeštanskemu državnemu odvetništvu, da stavi predlog.

(Ferdikta porotnikov.) V mestu Brüsselu sta dva izreka tamošnjega sodišča veliko senzacijo vzbudila, katera sta v osmih dneh jeden drugemu sledila in si nenavadno nasprotovala. Oba zadevata umor otrok. Prvi slučaj dogodil se je v mestu Laeken, v katerem je bilo mnogo vojakov; tam je živela Rozalija Vermoesen s svojimi stariši. Bila je lepa, toda nekoliko mlačna gledè nravnosti: že prej trpela je jedenkrat vsled nasledkov lahkomiselnega trenutka. Ko bi morala v juniji t. l. drugič mati postati, bala se je tako očetove jeze, da se jej je popolnoma zmešalo in je otroka umorila. Potem je hitela v najvišjej zazburjenosti k svojej prijateljici, kateri je povedala, kaj da se zgodilo; ta pa se jej ponudi, da hoče corpus delicti odstraniti. Mrtvec vrgel se je v žitno polje, češ, do žetve ne bodo živali glodavke od njega ničesar pustile. Pa brez imena pismo opozorilo je policijo ter jo pripeljalo na pravi sled, in mrtvec se je še pred žetvijo našel. Mlada Rozalija bila je zaslišana, je obstala in se je na deset let, njena prijateljica pa na šest mesecev obsodila. — —

V drugem slučaju vršila se je stvar o nekej zakonskej ženi v mestu Waterloo, koje mož je dve leti v ječi sedel. Ko se je iz zapora vrnil, našel je svojo ženo v stanu, katerega si kot sad svoje nežnosti do nje nikakor ni mogel tolmačiti. Vsled tega razburil se je tako, da je bil ves iz sebe in da ni samo na jednej strani pokazal svojeje ženi, kaj da je žaljena čast soproga, ampak da je na drugej strani poklical tudi taščo, katera je svoja očitanja z njegovimi združila. Vse tri osebe sklenile so potem, kakor trdi zatožba, strašen kompromis, da se mora otrok prešeštovanja koj po porodu usmrtiti.

Prišel je določeni čas. Poklicali so babico iz Brüssela, in ravno tisti dan videli so jo vračajoča se na kolodvor in v roki posodo držečo, v katerej je bil mrtvi otrok. Žandarmerijo opozoril je jeden izmej služabnikov otročnice in ugrabili so babico v trenutku, ko je v vlak stopiti hotela. Mož, žena, tašča in babica stali so pred asisi, toda sodišče je vse štiri — oprostilo.

Vabilo na naročbo.

Leto je preteklo, kar smo slovenskemu občinstvu podali prvo številko pravoslovnega slovenskega lista. Od tedaj ukoreninil se je list že nekoliko mej slovenskimi pravniki, tako da sedaj prestopimo ž njim v drugi tečaj.

Podpirali so nas vrli in navdušeni narodnjaki, za kar jim iskreno zahvalo izrekamo v svojem imenu, ker so nas podpirali in pa tudi v imenu milega slovenskega naroda, za katerega blagostanje in napredek borimo se tudi s „Slov. Pravnikom.“

„Slovenski Pravnik“ se je v teku prvega tečaja udeležil srditega boja, ki so ga nam zopet in po nepotrebem zanesli v deželo, to je tistega boja, ki ga že od nekedaj bijemo zaradi slovenskega uradovanja.

Z veseljem smemo naglašati, da je bil uspeh tega boja ugoden našemu narodu.

Ni sodnije več na vsem Slovenskem, da ne bi sprejemala slovenskih vlog in s ponosom moramo poudarjati, da večina sodnij posebno na Kranjskem, od visoke deželne sodnije v Ljubljani do najzadnje okrajne sodnije, te vloge tudi v slovenskem jeziku rešuje.

Znano nam je, da se že tiskajo slovenske tiskovine v c. kr. državnej tiskarni na Dunaji in da bodo precej po novem letu vsem sodnijam na Slovenskem razposlane.

To je že napredek in mi želimo, da se izdatno porabi, kar se je do sedaj doseglo.

Samo ob sebi je razumno, da „Slovenski Pravnik“ ne bode nehal v tem oziru neutrudno delati. V tem listu se bomo trudili, da se to obdrži, kar se je doseglo in da se našemu narodu vse pravice na pravnem polji dodele, katere je ustava vsakemu narodu avstrijske države zagotovila. —

Da pa „Slovenski Pravnik“ ne bo samo slovenskim juristom ustrezal, temveč tudi vsem onim osobam na Slovenskem, ki se imajo veliko z uradi pečati, hočemo v prihodnjem tečaju dva večja lista za to porabiti, da bomo prinašali kratke in popularno pisane pouke slovenskim županom, župnikom in drugim osobam, ki morajo sedaj pa sedaj spisati kako vlogo na ta ali oni urad.

Do svojih dosedanjih naročnikov pa se obračamo s prošnjo, da naj našemu listu tudi v prihodnje zvesti ostanejo. Uljudno pa prosimo slovenske juriste, naj bi nas tudi duševno podpirali, ter nam pošiljali sestavkov, bodi si praktičnega obsega, bodi si teoretičnega sodržaja.

Cena listu ostane ravno ista, kakor je bila do sedaj.

„Slovenski Pravnik“ velja:

za vse leto	4 glđ.
za pol leta	2 „
in za črt leta	1 „

Uredništvo.